

**DEPARTAMENTUL PENTRU STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ**

**ALEGERILE LEGISLATIVE DIN REPUBLICA MOLDOVA
24 FEBRUARIE 2019**

MARTIE 2019

Documentare și sinteză: Vlad Drăguș, consultant parlamentar

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților

Cuprins

1. Sistemul electoral.....	5
2. Sistemul de partide și partidele.....	7
Partidul Comuniștilor.....	8
Partidul Socialiștilor.....	11
Partidul Democrat.....	14
Partidul Acțiune și Solidaritate și Platforma Demnitate și Adevăr... 	19
3. Alegeri 2019.....	21
4. Situația economică generală.....	23
5. Situația socio-politică	23
6. Campania electorală.....	25
7. Rezultate alegeri.....	30

INTRODUCERE

În data de 24 Februarie 2019, vor avea loc alegeri pentru Parlamentul Republicii Moldova. Aceste alegeri sunt din nou în centrul atenției atât Europene dar și globale, întrucât întrebarea despre direcția internațională pe care o vor alege cetățenii Republicii Moldova este din nou centrală.

La ultimele alegeri desfășurate în 30 Noiembrie 2014, partidele pro-europene au obținut majoritatea, marginal însă, în fața rivalilor din partidul comunist și cel socialist. În ciuda faptului că au participat 25 de entități politice, atât partide cât și candidați independenți, doar 5 au obținut cele 101 mandate de reprezentare: Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (25 mandate); Partidul Liberal Democrat (23 de mandate); Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (21 mandate); Partidul Democrat (19 mandate) și Partidul Liberal (13 mandate). Potrivit Președintelui Comisiei Electorale Centrale existau 3 226 446 de cetățeni cu vârsta de peste 18 ani, însă dintre acestea au fost printate și distribuite autorităților administrației publice locale și organelor electorale inferioare liste electorale de bază care cuprind 2 844 065 de alegători.¹ Prezența la vot (incluzând listele din diaspora) a fost de 1 649 402 cetățeni, reprezentând 58.89% dintre cetățenii cu drept de vot.² Potrivit prevederilor Constituției Republicii Moldova alegerile pentru Parlament au loc la 3 luni de la expirarea mandatului Parlamentului.³ Cum această dată s-ar împlini în 30 noiembrie 2018, s-a votat în Parlamentul Republicii Moldova ca alegerile să aibă loc în data de 24 Februarie 2019, la mai puțin de o săptămână înainte ca termenul să expire.⁴

Pentru a analiza complet alegerile din 2019, acest studiu propune analiza sistemului electoral al Republicii Moldova, al sistemului de partide, prezentarea contextului socio-politic sub care se desfășoară, dar și trecerea în revistă a candidaților și a programelor politice pe care le propun partidele pentru eventualul lor mandat.

¹<https://unimedia.info/stiri/infografic--video-ciocan-explica-numarul-alegatorilor-inregistrati-in-r--moldova-84950.html>

²<http://www.cec.md/index.php?pag=news&id=1548&l=ro>

³ Art 60 și urm. Constituția Republicii Moldova

⁴<https://evz.ro/data-alegeri-parlament-r-moldova> accesat la 17.09.2018

SISTEMUL ELECTORAL

Alegerile pentru Parlamentul Republicii Moldova sunt reglementate prin Codul Electoral al Republicii Moldova, adoptat prin Legea 1381/1997 și republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în Decembrie 2017.

Potrivit Codului Electoral, alegerile pentru Parlament se organizează pentru desemnarea unui mandat de 4 ani. Alegerea Parlamentului se face prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Alegerile Parlamentului se efectuează în baza unui sistem de vot mixt (proporțional și majoritar) într-o circumscripție națională și în circumscripții uninominale.⁵ Legat de formarea circumscripțiilor electorale, Codul Electoral vine cu următoarele reglementări: *Alegerile parlamentare se organizează în baza unei circumscripții naționale, care cuprinde întreg teritoriul Republicii Moldova și secțiile de votare din străinătate, precum și în baza a 51 de circumscripții uninominale, constituite inclusiv pentru localitățile din stânga Nistrului (Transnistria) și peste hotare. (2) Circumscripțiile uninominale se aprobă de Guvern în baza deciziei unei comisii independente, a cărei componență este stabilită prin hotărâre de Guvern și din care fac parte obligatoriu reprezentanți ai: a) Comisiei Electorale Centrale; b) Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova; c) Președinției Republicii Moldova; d) fracțiunilor și grupurilor parlamentare; e) partidelor politice extraparlamentare care la ultimele alegeri parlamentare au obținut peste 2% din voturile valabil exprimate; f) Adunării Populare a Găgăuziei; g) asociațiilor minorităților naționale; h) autorităților publice locale; i) Biroului pentru Relații cu Diaspora; j) societății civile și mediului academic din domeniu, inclusiv geografi și sociologi.*⁶

Este necesar a ne opri asupra prevederilor celor 2 articole anterior menționate, în special asupra anumitor elemente. Circumscripția națională reprezintă garantul unui control lărgit pe care îl poate exercita guvernul asupra Autorității Electorale, lucru nuanțat de numărul mare de reprezentanți ai diferitelor autorități prezente în Comisia independentă. Pe de altă parte, sistemul mix consacrat de lege, a permis existența concomitentă și a unor circumscripții uninominale, care ar permite, în mod teoretic, reprezentarea mai fidelă la nivel plenar a electoratului ca un întreg. De-a lungul timpului însă, au apărut și unele suspiciuni legate de caracterul independent al acestei Comisii (La alegerile pentru Președinția

⁵Art. 79 Codul Electoral al Republicii Moldova (disponibil la:
[http://www.cec.md/files/files/Legi/Codul%20electoral\(2\).pdf](http://www.cec.md/files/files/Legi/Codul%20electoral(2).pdf) accesat în 18.09.2018)

⁶ Ibidem Art. 80

Republicii Moldova din 2016, au apărut acuzații la adresa CEC privind ignorarea unor sesizări legate de finanțarea Partidului Socialist⁷).

Legea electorală conține precizarea că sistemul electoral din Republica Moldova este unul bazat pe vot mix (propoțional și majoritar). Acest tip de sistem, deși s-a dovedit a fi unul foarte eficient în anumite țări, ar putea prezenta anumite incompatibilități cu sistemul politic și de partide din altele. În întâmpinarea acestei afirmații, se poate veni cu sistemul de analiză oferit de politologul olandez Arend Lijphart, care a analizat în cartea sa, *Modele ale Democrației*, 36 de modele electorale și a lansat o serie de observații legate de acestea.

În primul rând, trebuie a se identifica ce fel de democrație se practică în Republica Moldova, din punct de vedere al organizării constituționale și politice. A. Lijphart propune 2 modele, primul fiind cel majoritar caracterizat prin sistem bipartid, concentrarea executivului la un singur partid, sistem electoral majoritar și dispropoțional, guvernare centralizată și unitară, sistem parlamentar unicameral, flexibilitate constituțională. Dimpotrivă, modelul consensualist presupune implicarea mai multor forțe în arena politică și tinde spre o mai bună reprezentare a minorităților electorale.⁸ Acest model presupune: împărțirea puterii executive în cabinete de coaliție, un echilibru între executiv și legislativ, un sistem multipartidist, reprezentarea propoțională, guvernarea federală descentralizată, bicameralismul puternic, rigiditatea constituțională care implică și un bun control constituțional.⁹ După o scurtă privire la prevederile Constituționale ale Republicii Moldova s-ar putea trage concluzia că Republica Moldova prezintă caracteristicile ambelor modele, acest lucru putând fi un catalizator pentru instabilitate politică în cadrul țării. Deși organizarea generală ar părea că tinde spre modelul consensualist, variabile precum numărul mic de parlamentari, paradigma dihotomică Pro-Europa vs. Pro-Rusia și sistemul de guvernare centralizată, se reflectă și în celelalte elemente prezentate, lăsând o impresie clară ca această democrație se comportă mai degrabă ca una de tip Westminster (Majoritar). Se va reveni asupra acestei opinii în capitolul dedicat analizei alegerilor din 2019.

În continuare, sistemul electoral din Republica Moldova poate fi analizat din punctul de vedere al compatibilității sale cu sistemul democratic dar și cu nevoia reală pe care acesta trebuie să o satisfacă.

Sistemul electoral tipic al democrației majoritariste este sistemul pluralității, în circumscripții uninominale; tipică democrației consensualiste, este reprezentarea propoțională. Metoda pluralității în circumscripții cu un singur loc este o metodă prin care câștigătorul ia totul, având nevoie de cele mai multe voturi exprimate după un tur de scrutin.

⁷https://www.dcnews.ro/acute-grave-comisia-electoral-centrala-complice-la-frauda_522960.html accesat în 18.09.2018

⁸ Arend LIJPHART, *Modele ale Democrației*, traducere de Cătălin Constantinescu, ed. Polirom, București, 2006, pg 49

⁹ Ibidem, pg 58

Partidul câștigător la nivel național va avea tendința să fie suprareprezentat în raport cu numărul de facto al voturilor exprimate. În contrast, scopul reprezentării proporționale este acela de a reprezenta atât majorități cât și minorități și dorește o reprezentare cât mai fidelă a realității voturilor exprimate la nivel național.¹⁰ În literatura de specialitate, aceste clasificări s-au dezvoltat chiar mai mult, ajungându-se și la alte subclasificări. Metoda de vot consacrată în Republica Moldova, cea a votului mix, presupune împărțirea într-o circumscripție națională (unde se vor alege 50 de deputați) și una uninominală unde se vor alege 51 de deputați). Acest tip de sistem nu este unic, găsindu-se și în alte state, atât Europene (Germania și Italia) cât și din restul lumii (Venezuela și Noua Zeelandă). În aceste sisteme, aproape jumătate dintre legislatori sunt aleși în circumscripții uninominale, mai puțin în Italia, unde sunt 3 sferturi. În Republica Moldova se respectă echilibrul dintre cele două abordări. Diferența majoră dintre cele 4 sisteme și cel al Republicii Moldova este că în acestea fiecare alegător are dreptul la 2 voturi: unul pentru candidatul din circumscripție și unul pentru lista de partide.¹¹ În Republica Moldova, articolul 59 din capitolul 9 - Votarea, reglementează: (2) *Alegătorul aplică ștampila cu inscripția „Votat” în interiorul cercului unui singur patratel din buletinul de vot, ceea ce înseamnă că a votat pentru concurentul electoral corespunzător. Cercurile din celelalte patratelare trebuie să rămână curate.* (3) *Se interzice scoaterea din localul secției de votare a buletinului eliberat pentru vot.* (4) *Un alegător poate vota numai pentru un singur concurent electoral.*¹² Această diferență subliniază opinia conform căreia, tendința generală a sistemului electoral este mai degrabă orientată către un sistem majoritar.

SISTEMUL DE PARTIDE

Deși sistemul de partide din Republica Moldova este unul vădit multipartidist, amplasarea statului, din punct de vedere geografic și geopolitic, a determinat ca diferențele ideologice dintre partide să fie mai importante atunci când se referă la politică internațională decât la cea domestică. Modelul multipartidist este unul specific pentru sistemul proporțional, lucru argumentat prin chestiuni foarte clare: este foarte greu să aduci electoratul la centrul spectrului politic atunci când el este divizat ideologic, iar organizarea circumscripțiilor în mod proporțional presupune exprimarea multitudinilor de idei mai concret. În acest sens, un sistem bipartid va avea tendința să creeze partide cu politici orientate către centru și va atrage electoratul către aceste viziuni moderate. Sistemul multipartid, va încerca o reprezentare cât mai concretă a dorințelor politice ale electoratului,

¹⁰ Ibidem, pg 141

¹¹ Ibidem pg 145

¹² Art. 59 din Codul Electoral al Republicii Moldova

încercând mai degrabă să se adapteze la acestea.¹³ Un rezultat al sistemului multipartid este formarea guvernelor prin coaliții de guvernare, astfel încât actul propriu-zis de guvernământ se va face prin negociere în interiorul coaliției, aspect ce poate fi văzut ca un dezavantaj față de sistemul majoritar, deoarece deciziile se vor lua mult mai greu, iar stabilitatea guvernelor este supusă pe de o parte la fragilitatea puterii politice schimbătoare la nivel legislativ, dar și la compatibilitățile ideologice (sau lipsa lor) din executiv.

Dacă luăm ca reper alegerile din 2014, în Republica Moldova ne aflăm în prezența unui sistem multipartid fără partid dominant. Acesta este un sistem în care niciun partid nu poate să formeze majoritatea singur, astfel încât sunt obligați să recurgă la alianțe electorale și coaliții de guvernare. Acesta este cazul și în Republica Moldova, unde în anul 2014 s-au înregistrat următoarele rezultate: Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (25 mandate); Partidul Liberal Democrat (23 de mandate); Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (21 mandate); Partidul Democrat (19 mandate) și Partidul Liberal (13 mandate).¹⁴ Niciun partid nu a obținut jumătate din numărul total de voturi astfel încât au avut nevoie de negocieri politice ulterioare pentru a ține puterea în parlament. Ulterior alegerilor, au avut loc mutări importante în interiorul Parlamentului. La 21 decembrie 2015, 14 (din 21) deputați comuniști, în frunte cu președintele fracțiunii parlamentare a PCRM, Violeta Ivanov, au anunțat într-o conferință de presă că părăsesc fracțiunea PCRM. Ulterior, la 24 decembrie 2015 cei 14 deputați (Violeta Ivanov, Victor Mîndru, Galina Balmoș, Alexandr Bannicov, Boris Golovin, Anatolie Gorilă, Elena Gudumac, Corneliu Mihalache, Petru Porcescu, Artur Reșetnicov, Sergiu Stati, Vladimir Vitiuc, Igor Vremea, Anatolie Zagorodnîi) împreună cu fracțiunea PDM au anunțat că formează "Platforma Social-Democrată Pentru Moldova".¹⁵

Partidul Comuniștilor din Republica Moldova

Istoric

În urma suspendării activității Partidului Comunist din august 1991, s-a format un comitet de inițiativă în frunte cu Vladimir Voronin care și-a canalizat eforturile în vederea anulării legii privind suspendarea și reînregistrării acestui partid. Comitetul, în baza Legii privind partidele și alte organizații social-politice, a demarat procesul de colectare a semnăturilor pentru constituirea noului Partid al Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM). La 22 octombrie 1993 a avut loc prima conferință de constituire a PCRM, la care au participat 169 delegați, reprezentând organizațiile de partid și comitetele din Chișinău, Bălți, Comrat, Cahul, Soroca, Drochia, Strășeni și alte raioane ale republicii. În cadrul

¹³13 Arend LIJPHART, *Modele ale Democrației*, traducere de Cătălin Constantinescu, ed. Polirom, București, 2006, pg 78

¹⁴<http://www.cec.md/index.php?pag=news&id=1548&l=ro> accesat în 18.09.2018

¹⁵<http://www.e-democracy.md/parties/pcrm/#p15> accesat în 18.09.2018

conferinței a fost declarată constituirea PCRM, a fost aprobat Statutul, a fost pronunțată Declarația de principii a partidului și a fost ales Consiliul Republican al partidului în frunte cu trei copreședinți: Vladimir Voronin, Andrei Neguță și Fiodor Manolov. La conferință a fost lansat un apel către toți doritorii de a deveni membri ai PCRM. Sovietul Republican de partid a demarat formarea structurilor de partid. La 8 aprilie 1994 s-a desfășurat cea de-a doua conferință de constituire a PCRM, în cadrul căreia au fost operate unele modificări în Statutul PCRM și organele de conducere ale partidului (a fost demis Fiodor Manolov din funcția de co-președinte al Sovietului Republican al PCRM). În cadrul conferințelor de constituire, PCRM s-a declarat succesorul de drept al ideologiei Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și al Partidului Comunist al Moldovei. La 27 aprilie 1994, PCRM a fost înregistrat oficial.¹⁶

La alegerile parlamentare din martie 1998, PCRM a obținut 30,1% din voturi și 40 de mandate în parlament, devenind partidul cu cele mai multe mandate. Cu toate acestea, PCRM a rămas în opoziție din cauza formării unei coaliții de guvernare de centru-dreapta: Alianța pentru Democrație și Reforme.¹⁷

În urma alegerilor parlamentare din aprilie 2009, situația politică din Republica Moldova a devenit mult mai instabilă, declanșându-se proteste. În data de 12 mai 2009, cu votul a celor 60 de deputați PCRM, Voronin a fost ales președinte al Parlamentului Republicii Moldova. În același timp, el a cumulat și postul de președinte în exercițiu al Moldovei până în data de 7 iunie. După această dată nu s-a reușit a se alege un alt președinte al Parlamentului, lucru care a dus la organizarea de alegeri anticipate la data de 29 iulie. PCRM a obținut 44,7% din voturi care însemnau 48 de mandate din 101, cu cele 53 de mandate rămase împărțindu-se între patru partide de opoziție (PLDM – 18 mandate, PL – 15 mandate, PDM – 13 mandate, AMN – 7 mandate), care ulterior au format Alianța pentru Integrare Europeană. Liderii acestor partide, Mihai Ghimpu, Vlad Filat și respectiv Serafim Urechean, au declarat de numeroase ori că nu vor vota un președinte propus de comuniști. La 11 septembrie 2009 Vladimir Voronin și-a dat oficial demisia din funcția de președinte interimar.

În data de 4 noiembrie 2011, Igor Dodon, Zinaida Greceanîi și Veronica Abramciuc, cei mai importanți lideri ai partidului, au părăsit fracțiunea PCRM din parlament. Ulterior cei trei au aderat la Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM), iar pe 18 decembrie 2011, la cel de-al 10-lea Congres al Partidului Socialiștilor, Dodon avea să fie ales președinte al partidului. Pe 9 iunie 2012, Vadim Mișin, Oleg Babenco și Tatiana Botnariuc au plecat din PCRM, declarând că vor activa în parlament în calitate de deputați independenți.¹⁸

¹⁶<http://www.e-democracy.md/parties/pcrm/#p15>

¹⁷*Political Parties of the World* (6th edition, 2005), ed. Bogdan Szajkowski, page 414.

¹⁸<https://www.hotnews.ro/stiri-international-10606880-rep-moldova-doi-oameni-cheie-comunistilor-igor-dodon-zinaida-greceanai-parasesc-partidul.htm> accesat la 18.09.2018

Program politic

Potrivit Platformei PCRM, disponibilă pe site-ul acestora, ei se identifică ca un partid European de stânga, autoproclamat *partid de masă*, și resping teoriile conform cărora sunt un partid tradițional comunist, după cum precizează și în textul platformei: *PCRM respinge categoric teoria și practica unor mișcări de stînga din spațiul postsovietic, care împărtășesc ideile izolaționismului, politici de mare putere, autoritarismului, naționalismului și separatismului. Noi constatăm cu regret că ele, de fapt, au cedat pozițiile în fața restaurării în țările lor a celor mai nedemocratice forme ale capitalismului oligarhico-statal. Pe de altă parte, nu poate să nu ne bucure dezvoltarea cu succes a ideilor socialiste în Europa de Vest și în Europa Centrală, în țările Uniunii Europene. Europa nu este numai leagănul tradițiilor socialiste. Asumează în Europa s-a păstrat legătura indisolubilă și principială dintre aceste tradiții și valorile contemporane ale democrației și libertății. Și astăzi nu poți să nu vezi că marșul triumfal al democrației europene este o consecință și a activității tenace, desfășurată timp de mai mulți ani, de către colegii noștri din partidele de stînga, pentru transpunerea în viață a ideilor internaționalismului, echității sociale și apărării drepturilor omului. În această situație, PCRM își vede misiunea în a asimila activ întreaga moștenire ideologică și întreaga experiență politică a comunismului și socialismului european, inclusiv pentru a fi mai competitiv decît forțele reacțiunii naționaliste și autoritarismului. Noi sîntem partidul pentru care lupta pentru socialism este inseparabilă de lupta pentru statalitate și pentru instituții democratice eficiente. Democrația, drepturile omului sînt astăzi părți inseparabile ale acelor înalte standarde sociale pe care tindem să le atingem, care sînt parametri comuni atît pentru calitatea vieții, cît și pentru dezvoltarea umană.*¹⁹

Caracteristicile fundamentale ale partidului din punct de vedere ideologic, tind a fi unele mai degrabă orientate către consolidarea statalității Republicii Moldova, fiind astfel foarte vocali în opiniile lor anti Uniunea Europeană și al partidelor aflate momentan la putere cu o orientare de dreapta și centru-dreapta.

Candidați și susținători

Partidul Comunist a luat decizia de a boicota Referendumul pentru modificarea numărului de parlamentari, și îndeamnă cetățenii să nu ia buletinele de vot destinate acestei inițiative. Aceștia acuză Partidul Democrat că are o agendă de rea-credință și că această inițiativă are rolul de a slăbi opoziția din cadrul legislativului.²⁰

Printre cele mai importante personaje politice care apar pe listele PCRM sunt **Inna Șupac** (pentru al treilea mandat de reprezentare), persoană care a avut declarații foarte

¹⁹http://www.pcrm.md/main/index_md.php?action=program accesat la 19.09.2018

²⁰http://www.pcrm.md/main/index_md.php?action=news&id=14914 accesat în 30.01.2019

vehemente legate de puterea reprezentată de Partidul Democrat; **Anton Miron** (pe circumscripția uninominală nr. 4, candidat pentru a obține al doilea mandat reprezentativ).

Partidul Socialiștilor din Republica Moldova

Istoric

Partidul Socialiștilor din Republica Moldova a fost creat de foști membri ai Partidului Socialist din Moldova, care părăsiseră partidul la începutul anului 1996 din motive de natură strategică și ideologice. Congresul de constituire a PSRM, la care au fost adoptate Statutul și Declarația programatică ale PSRM și au fost alese organele de conducere, a avut loc la 29 iunie 1997. Copreședinți ai partidului au fost aleși Veronica Abramciuc (în momentul alegerii deținea funcția de director general al departamentului relațiilor naționale de pe lângă Guvernul Republicii Moldova) și Eduard Smirnov (în momentul alegerii — viceprimarul mun. Chișinău). Congresul a trasat deosebirile esențiale dintre PSRM și alte formațiuni de stânga din Moldova (PCRM, PSM, PSDM etc.) bazate pe evaluările diferite ale experienței transformărilor socialiste pe plan internațional și pe orientările privind perspectivele socialismului în secolul al XXI-lea.

În cadrul congresului a fost analizată activitatea partidului și a fost trasată strategia PSRM pentru următoarele alegeri parlamentare din 6 martie 2005. De asemenea, congresul a decis modificarea denumirii partidului din “Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” în “Partidul Socialiștilor din Moldova «Patria-Rodina»” (PSMPR). Cu această denumire partidul a participat la alegerile parlamentare din 2005 și la alegerile primarului mun. Chișinău din 2005, precum și în alegerile locale din 2007. Congresul a schimbat și simbolul permanent al partidului, dintr-un cap de tânăra într-o stea reliefată cu cinci colțuri cu următoarele inscripții: în partea de sus a stelei — “PATRIA”, iar în partea de jos a stelei — “RODINA”.

În 2006, PSMPR a participat în calitate de membru fondator al Uniunii Internaționale “GUAM pentru voința populară” cu reședința curentă în orașul Baku, Azerbaidjan. În preajma alegerilor parlamentare din aprilie 2009 partidul a anunțat că va susține Partidul Comuniștilor din Republica Moldova iar în consecință președintele socialiștilor, Veronica Abramciuc, a fost aleasă în calitate de deputat în Parlamentul RM pe listele PCRM.

Ca urmare a demersurilor înaintate de Igor Dodon cu privire la modernizarea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova dar și pe fondul incapacității alegerii șefului statului de către partidele parlamentare, la 4 noiembrie 2011 deputații Igor Dodon, Zinaida Greceanii și Veronica Abramciuc au anunțat că părăsesc fracțiunea parlamentară a PCRM, iar la 18 noiembrie 2011 cei trei deputați au anunțat că formează grupul parlamentar al socialiștilor. Decizia celor trei deputați a fost motivul convocării Congresului X al PSRM din

18 decembrie 2011. La lucrările Congresului au participat circa 700 de delegați din localitățile republicii și invitați străini. Congresul a ales noua conducere a partidului și a aprobat programul de activitate al formațiunii pentru următorii ani. În funcția de președinte al partidului a fost ales cu unanimitate de voturi deputatul neafiliat, ex-comunistul Igor Dodon, iar Veronica Abramciuc a fost aleasă în calitate de președintă de onoare a formațiunii. Procedura de vot a decurs conform metodei “primaries”, potrivit căreia mai mulți candidați să fie desemnați de către membrii partidului, după care prin vot se alege președintele. Delegații la Congres au adoptat și o rezoluție prin care au condamnat incapacitatea AIE de a alege șeful statului, lipsa de responsabilitate a deputaților față de cetățeni, și a anunțat despre intenția de a lansa o campanie de colectare a semnăturilor pentru organizarea unui referendum privind schimbarea procedurii de alegere a deputaților în Parlamentul țării, parțial, în cadrul circumscripțiilor uninominale.

PSRM l-a desemnat pe liderul formațiunii, Igor Dodon, în calitate de candidat pentru funcția de președinte al Republicii Moldova. Angajându-se în campania electorală prezidențială, Igor Dodon a făcut publice principalele obiective pe care și le-a asumat în calitate de candidat: păstrarea statalității, neutralității și identității moldovenești; o economie performantă și echitate socială; credința ortodoxă și revigorarea relațiilor de prietenie cu Federația Rusă. În pofida animozităților și a replicilor acide lansate pe parcursul anului 2016 între liderul “Partidului Nostru”, Renato Usatîi și președintele PSRM, Igor Dodon, primul a îndemnat alegătorii să-l susțină pe Igor Dodon în turul doi al alegerilor prezidențiale din 2016. De asemenea, liderul socialiștilor a fost susținut și de alte grupuri de cetățeni: Partidul Popular Socialist din Moldova; Partidul “Renaștere”; Partidul Ruso-Slăvean din Moldova; preoți în frunte cu episcopul de Bălți și Fălești, Marchel dar și de Mitropolitul Chișinăului și al Întregii Moldove, Vladimir; ex-prim-ministrul Vasile Tarlev; Mișcarea “Voievod” etc.

Congresul XIV a fost convocat ca urmare a alegerii liderului PSRM, Igor Dodon, în calitate de Președinte al Republicii Moldova la alegerile prezidențiale din 13 noiembrie 2016. În cadrul Congresului a fost aleasă în funcția de președinte al PSRM, Zinaida Greceanîi, liderul fracțiunii parlamentare a PSRM, a fost aleasă noua componentă a Consiliului Republican și adoptată Rezoluția privind obiectivele partidului pentru următoarea perioadă. Noul președinte al socialiștilor a declarat că PSRM va depune eforturi să declanșeze alegeri parlamentare anticipate în 2017, crearea unei majorități parlamentare și crearea unui Guvern funcțional în interesul cetățeanului.²¹

Program politic

Primul statut al PSRM a fost adoptat în anul 1997, însă în 2013 acesta a fost reînnoit, având un accent anti guvernare a partidelor de dreapta mult mai pronunțat. Sub deviza *Moldova. Muncă. Socialism*, obiectivele și conduita partidului par să urmărească unele

²¹<http://www.e-democracy.md/parties/psmpr/>

puncte centrale destul de stricte precum încheierea de colaborări politice externe doar cu alte partide de orientare socialiste, deși în punctul 4 al secțiunii mijloace și obiective se precizează: *Pentru realizarea scopurilor expuse în program, Partidul politic elaborează principiile de bază ale politicii curente, pe care le reflectă în programele (platformele) sale preelectorale.*²² În ceea ce privește politica internă, punctul 2.3 prezintă o abordare mai versatilă față de alianțe politice: *Partidul politic, reieșind din oportunitatea politică, poate încheia acorduri preelectorale, poate adera la uniuni și alianțe preelectorale cu alte partide politice, care activează în conformitate cu prevederile constituționale și legislația în vigoare din Republica Moldova și poate susține candidații înaintați de aceste partide politice.*²³ Este consacrată și natura unitară a partidului cu conducere centrală, precizându-se totuși posibilitatea membrilor de a se organiza în formațiuni mai mici. La punctul 2.6 se precizează că membrii partidului aleși în funcții publice sunt obligați să se coordoneze în vederea exercitării acestor funcții cu structurile partidului.

În cadrul congresului în care s-a adoptat statutul, a fost prezentată și platforma politică pentru alegerile generale din 2014 enunțând atât principiile de bază din punct de vedere ideologic, dar și unele critici și exprimarea unor îngrijorări cu privire la situația politică din Republica Moldova. Punctele centrale de îngrijorare precizate par a fi faptul că guvernele aflate la putere au o agendă constantă de europenizare a Republicii Moldova, punând în pericol independența țării și identitatea sa, precizând că partidele de guvernare nu recunosc limba moldovenească și că urmăresc refacerea României Mari.²⁴

Pe planul politicii externe se propune anularea acordului cu Uniunea Europeană și integrarea în Uniunea Vamală (Eurasian Customs Union), precizând că piețele Europene sunt limitate spre deosebire de cele din Uniunea Vamală aflate într-o expansiune continuă; neutralitatea Republicii Moldova, subliniind nevoia de depărtare de NATO și abordarea piețelor energetice estice, argumentând că prețurile de pe aceste piețe sunt mult mai mici decât ce se plătea la acel moment. Un argument suplimentar care se aduce în platformă este compatibilitatea culturală, dată de religia ortodoxă a țărilor din Uniunea Vamală.²⁵

În politica internă, PSRM considerau de importanță fundamentală: îndepărtarea "oligarhilor" din structurile de conducere; verificarea intensă a tuturor activelor financiare; lupta împotriva corupției; interzicerea posibilității funcționarilor de a avea conturi în afara țării, argumentând că aceasta ar fi o metodă de a asigura că funcționarii vor lucra în interesul statului; interzicerea activităților off-shore iar pe plan fiscal PSRM propune un model de

²² Statutul Partidului Socialiștilor Europeni 2013 (disponibil la: <http://www.e-democracy.md/files/parties/psrm-statute-2013-ro.pdf> accesat la 19.09.2018)

²³ Ibidem

²⁴ Platforma politică a PSRM <http://www.e-democracy.md/files/elections/parliamentary2014/electoral-program-psrm-2014-ro.pdf>

²⁵ Ibidem

impozitare progresivă și creșterea prezenței statului în economie prin investiții masive în toate domeniile prin înființarea unui fond național de investiții.²⁶

Candidați și susținători

Partidul Socialiștilor, formațiunea președintelui moldovean Igor Dodon, se situează pe primul loc în preferințele de vot înainte de alegerile legislative din Republica Moldova din 24 februarie, la mare distanță de partidul clasat pe al doilea loc, potrivit unui nou sondaj de opinie.²⁷

Prima pe listă este președinta formațiunii, Zinaida Greceanîi, urmată de deputatul Vlad Batrâncea. Un al nume important ar fi fostul candidat pentru primăria municipiului Chișinău, Ion Ceban. În cadrul listelor PSRM se mai regăsesc Vladimir Țurcan, fost deputat comunist și deputații Adrian Lebedinschi, Grigore Novac, Vasile Bolea.

Partidul Democrat din Republica Moldova

Istoric

Partidul a fost creat în februarie 1997, inițial purtând titulatura de Mișcarea pentru o Moldovă Democratică și Prosperă. La alegerile parlamentare din martie 1998, blocul electoral creat în baza Mișcării Blocul pentru o Moldovă Democratică și Prosperă, a obținut peste 18% din voturi și, respectiv, 24 de mandate în Parlament, ceea ce i-a permis să participe la guvernare, în cadrul Alianței pentru Democrație și Reforme (ADR). Din 1997 și până în vara lui 2009, partidul a fost condus de către Dumitru Diacov, care, între anii 1997-2001, a deținut funcția de președinte al Parlamentului. La alegerile parlamentare din februarie 2001, PDM nu a reușit să depășească bariera electorală de 6% și, în calitate de partid extraparlamentar, a trecut în opoziție față de regimul comunist. La alegerile locale din 2003, partidul a acumulat peste 8 la sută din voturi și a ocupat poziții în organele administrației publice locale, ceea ce i-a redat statutul de una din cele mai influente formațiuni politice din țară. La scrutinul parlamentar din 2005, PDM a participat în cadrul Blocului „Moldova Democrată”, care a obținut 34 de mandate de deputat. Alegerile locale din 2007 au arătat creșterea ponderii PDM, partidul consolidându-și pozițiile în administrația publică locală. În februarie 2008, la PDM a aderat Partidul Social-Liberal, procesul având la bază aderența ambelor formațiuni la principiile și ideile social-democrației europene contemporane, promovând democrația cu scopul de a activa procesele de integrare

²⁶ Ibidem

²⁷ <https://www.mediafax.ro/externe/partidul-lui-igor-dodon-pe-primul-loc-in-preferintele-alegatorilor-din-r-moldova-inainte-de-alegerile-legislative-17863983> accesat la 05.02.2019

europeană a Republicii Moldova. Marian Lupu, care, în perioada 2005-2009, a deținut funcția de președinte al Parlamentului a devenit Președintele partidului. La alegerile din 29 iulie PDM își asigură succesul, obținând 12,54% de voturi și obține statutul de una din cele mai puternice formațiuni parlamentare. În urma alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 PDM obține 12,70% și formează guvernarea de coaliție pro-europeană. În urma alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014, PDM a obținut 15,8% și formează Coaliția de Guvernare pro-europeană, având 20 de deputați în Parlamentul Republicii Moldova.²⁸

Congresul VIII a fost convocat după deciziile adoptate la ședința Consiliului Politic al PDM din 10 decembrie 2016 unde liderul partidului Marian Lupu și-a anunțat demisia din funcția de președinte al PDM. Sarcina principală a Congresului VIII a fost alegerea noilor organe de conducere, adoptarea noilor modificări în statutul partidului și trasarea noilor obiective de modernizare a partidului. În calitate de președinte al PDM a fost ales omul de afaceri Vlad Plahotniuc, susținut cu votul unanim al delegaților la congres. Vlad Plahotniuc a declarat că se va axa pe modernizarea formațiunii politice, ca să devină un partid care promovează interesele cetățenilor și nu unul cu interese geopolitice. De asemenea, delegații la congres l-au ales pe Pavel Filip în funcția de prim-vicepreședinte al PDM, au votat lista noului Consiliu Național Politic și au adoptat noua redacție a Statutului partidului. La 10 martie 2017 cei 14 deputați ex-comuniști care au format împreună cu PDM “Platforma Social-Democrată pentru Moldova” au aderat la fracțiunea parlamentară a Partidului Democrat din Moldova. Liderul fracțiunii parlamentare a democraților, Marian Lupu, a declarat la un briefing de presă că decizia celor 14 deputați este un pas care va duce la consolidarea majorității parlamentare, fracțiunea PDM devenind cel mai numeros grup politic din Parlament.

Program politic

PDM se autoproclamă ca partid de centru-stânga, având o doctrină social-democrată modernă, orientată către grupurile sociale largi, și are ca principii de bază: consolidarea statului de drept; solidaritatea și echitatea socială; democrația; modernizarea țării; integrarea europeană și cooperarea internațională.²⁹

Dintre scopurile Partidului Democrat, precizate în statut, este relevant a se reliefa următoarele: Art.11: PDM pledează pentru: a) afirmarea Republicii Moldova ca stat independent, suveran, și democratic, bazat pe drept și integrat în familia unită a democrațiilor; Art 12: PDM se pronunță pentru constituirea și afirmarea în Republica Moldova a națiunii civice potrivit principiului „toți suntem moldoveni – cetățeni ai Republicii Moldova”, respectând, totodată, dreptul fiecărui cetățean la autoidentificarea originii sale

²⁸<http://www.pdm.md/ro/istoria-pdm/> accesat la 20.09.2018

²⁹<http://www.pdm.md/ro/statut/> accesat la 20.09.2018

etnice; Art. 14: PDM pledează pentru: a) descentralizarea decizională, patrimonială și financiară în administrația publică; b) pentru dezvoltarea socio-economică echilibrată a tuturor regiunilor țării.; Art. 20: PDM: a) susține strategia de integrare europeană a Republicii Moldova; b) promovează politica externă a statului direcționată spre dezvoltarea relațiilor cu toate statele democratice, îndeosebi din cadrul CSI și țările vecine.³⁰

Din aceste articole se pot trage unele concluzii cu privire la poziția PDM în scena politică din Republica Moldova. În primul rând se poate observa că PDM susține caracterul național al Republicii Moldova, nefiind susținători ai ideii de unire cu România, dar este un partid declarat în favoarea integrării Europene. PDM susține în schimb dreptul fiecărui cetățean la auto-identificare etnică și civică. Un caracter interesant al programului politic PDM este abordarea spre descentralizare administrativă, o idee în esență contrară actualei formule constituționale a administrației centralizate și unitare. Ideea pare să aibă totuși drept mobil, identificarea situației economice precare din anumite regiuni ale Republicii Moldova spre deosebire de altele. Nu în ultimul rând, în ciuda faptului că au declarat fără echivoc faptul că doresc a urma calea integrării europene, PDM are o viziune moderată față de relațiile cu Rusia, și par să constate oportunități economice suficient de semnificative încât să nu fie excluse în totalitate.

Candidați și susținători

Listele PDM sunt deschise de cele mai importante personaje din partid. Primul candidat este Vladimir Plahontiu, președintele partidului și cel mai vocal politician în subiectul referendumului pentru reducerea numărului de parlamentari. A doua poziție este ocupată de Pavel Filip, prim-minstrul Republicii Moldova și vice-președintele partidului și pe a 4-a poziție este Președintele Parlamentului Adrian Candu. Alte nume importante sunt Monica Babuc, Ministru pentru Educație sau Constantin Botnari, secretarul general al partidului.

Partidul Liberal din Republica Moldova

Program politic

Partidul Reformator s-a constituit inițial drept o formațiune politică de centru-dreapta, de esență creștin-democrată, care și-a propus elaborarea, susținerea și promovarea strategiei reformei pentru a include societatea moldovenească în familia popoarelor civilizate.³¹

³⁰ Ibidem

³¹ Ibidem

Ulterior după schimbarea denumirii și mai multe schimbări de statut, caracterul politic ideologic al Partidului Liberal este cel al liberalismului European, având în centru valori precum: consolidarea democrației și a statului de drept, pentru garantarea proprietății private, pentru inițiativa individuală, concurență și restrângerea rolului statului în economie, pentru economia de piață integrată în sistemul economic global, pentru prosperitate, respectul față de cetățean și familia sa, egalitatea șanselor, coeziune economică și socială.

Obiectivele Partidului Liberal, conform statului acestuia, sunt: Obiectivele politice generale ale PL sunt:

- realizarea suveranității, independenței, integrității teritoriale și unității naționale;
- aderarea Republicii Moldova la UNIUNEA EUROPEANĂ și la ALIANȚA NORD-ATLANTICĂ;
- asigurarea evoluției democratice a statului și crearea tuturor condițiilor pentru prosperitatea cetățenilor;³²

Programul Politic publicat de Partidul Liberal pentru alegerile din 2014 este împărțit pe mai multe domenii, abordarea asupra lor fiind clar de natura curentului liberal. Cele 13 domenii pe care le abordează platforma sunt:

CONSOLIDAREA STATULUI DE DREPT

Pentru acest domeniu Partidul Liberal susține că forma actuală a Constituției nu este una ideală și propune măsuri pentru eficientizarea activității Parlamentului, adoptarea unor practice Europene în sistemul judiciar sau transparentizarea procesului de justiție.

POLITICA ECONOMICĂ

În domeniul politicii economice programul are ca obiective dezvoltarea sectorului privat, perfecționarea domeniului investițional și creșterea stabilității monetare.

POLITICA ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI SOCIALE

Obiectivele legate de protecția socială sunt legate de modernizarea sistemului de asistență socială, având ca punct central segmentul copiilor și tinerilor.

POLITICA ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI

Viziunea liberală în domeniul educației pornește de la garantarea primordialității educației într-o societate civilizată. Asigurarea accesului la educație de calitate pentru toți cetățenii, indiferent de gen, etnie, confesiune religioasă, este un drept fundamental al

³²<http://www.pl.md/slidepageview.php?l=ro&idc=630&t=/Documente/Programul-PL&>

fiecărui cetățean. În acest concept, statul vine să sprijine învățământul obligatoriu până la ciclul gimnazial și accesul la celelalte trepte ale sistemului educațional: liceu și studii superioare.

POLITICA ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII

Importantă în cadrul propunerilor din acest domeniu ar fi atingerea unui prag de 8% din PIB pentru domeniul sănătății.

POLITICA DE SUSȚINERE A TINERETULUI ȘI SPORTULUI

Din nou având ca obiect central tinerii, politica Partidului Liberal este una orientată către modernizarea sistemului de sport prin modernizarea cadrului legal al cluburilor sportive, modernizarea căminelor studențești, dezvoltarea unui sistem modern de creditare pentru tineri sau promovarea activităților de voluntariat.

POLITICA ÎN DOMENIUL CULTURII

Pentru dezvoltarea culturii, Partidul Liberal propune drept scop asigurarea în Republica Moldova a unui mediu cultural modern, dinamic și diversificat, care presupune: combaterea fenomenului de deznaționalizare, prin consolidarea identității culturale românești ca parte integrantă a identității culturale pan-europene; modernizarea societății prin promovarea creativității artistice și a mobilității artiștilor; crearea unui sistem eficient de gestiune a proceselor de conservare și punere în valoare a patrimoniului material și imaterial;

POLITICA ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Partidul Liberal propune implementarea unor măsuri care să consolideze protecția mediului ca un element central în oricare activitate guvernamentală.

POLITICA ÎN DOMENIUL RELAȚIILOR INTERETNICI

Potrivit doctrinei Liberale, se descurajează manifestațiile șoviniste sau extremiste și se promovează integrarea în societate a minorităților.

POLITICA ÎN PROBLEMA TRANSNISTREANĂ

PL consideră că integrarea europeană a Republicii Moldova trebuie să devină un stimulent important în procesul de soluționare a problemei transnistrene, diferend care poate fi rezolvat doar după retragerea armatei Federației Ruse de pe teritoriul ocupat al Republicii Moldova. Beneficiile acestui proces trebuie să transforme malul drept al Nistrului în unul atractiv pentru cetățenii de pe malul stâng, astfel fiind catalizat procesul de apropiere firească între oamenii de pe ambele maluri. PL pledează pentru modificarea formatului de negocieri, Tiraspolul urmând să fie exclus din proces, iar Federația Rusă să fie recunoscută

drept parte în conflict, așa cum reiese din Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în dosarul Ilașcu și alții contra Republicii Moldova.

POLITICA EXTERNĂ ȘI INTEGRAREA EUROPEANĂ

Politica externă a PL se va axa pe protejarea intereselor naționale ale Republicii Moldova, pe construcția unor alianțe și parteneriate externe în măsură să garanteze independența, suveranitatea și integritatea teritorială a statului, aderarea la Uniunea Europeană și NATO, relații economice reciproc avantajoase, protecția cetățenilor Republicii Moldova aflați la muncă peste hotare. Prioritatea absolută a PL o constituie aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană și NATO.

TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR

Programul Partidului pune mare importanță pe dezvoltarea domeniului tehnologiei informațiilor și comunicării și investițiilor în educația IT.

XIII. CONTROLUL ACTIVITĂȚII PARLAMENTULUI, GUVERNULUI ȘI PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA DE CĂTRE CETĂȚENI

În acest domeniu punctele pe care se pune mare accent sunt independența dar și transparența sistemului judiciar în special al Curții Constituționale și consolidarea separației puterilor în stat.³³

Candidați și susținători

Președintele partidului și fostul primar al capitalei Dorin Chirtoască deschide listele Liberalilor, urmat de Vlad Bilețchi, un politician tânăr pe scena politică, foarte activ în mediul non-guvernamental și online. Alte nume cunoscute de pe listă sunt foștii miniștri Corina Fusu și Mihai Moldovanu, care a fost și vice prim-ministru, precum și fostul jurnalist și activist pentru drepturile omului Ștefan Secăreanu.

Partidul Acțiune și Solidaritate și Platforma Demnitate și Adevăr

În data de 15 mai 2016 s-a votat în cadrul primului congress al noului partid în unanimitate, desemnarea Maiei Sandu, în calitate de președintă a PAS. De asemenea Sergiu Musteață și Liliana Nicolăescu-Onofreiau fost aleși vicepreședinți, iar pentru funcția de Secretar General al partidului a fost ales Igor Grosu. În componența Biroului permanent național au fost desemnați: Daniela Terzi-Barbăroșie, Nicolae Roșca, Virgil Pâslariuc, Vitalie Braniște și Dan Perciun.

³³ Ibidem

Conform Statutului formațiunii, PAS este un partid de centru-dreapta, care împărtășește și promovează doctrina liberalismului social, pledează pentru valorile democratice, promovează integrarea plenară a Republicii Moldova în UE ca fiind calea cea mai firească de dezvoltare socială, economică, politică și de coeziune a societății. Totodată, Programul formațiunii prevede aplicarea reformelor sistematice prin care să fie puse bazele unei economii reale de piață, care să asigure locuri de muncă, continuarea reformelor pentru o educație de calitate și protecția socială a păturilor vulnerabile.

Partidul Acțiune și Solidaritate împreună cu Platforma “Demnitate și Adevăr” au desemnat-o pe Maia Sandu în calitate de candidat comun la funcția de Președinte al Republicii Moldova în cadrul alegerilor prezidențiale din 30 octombrie 2016. Decizia desemnării candidatului unic a fost aprobată de PDA în cadrul Consiliului Politic Național din 15 octombrie 2016 după analiza rezultatelor mai multor sondaje de opinie publică, potrivit cărora Maia Sandu acumula un procent mai mare față de liderul PDA, Andrei Năstase. Decizia celor două formațiuni politice de a desemna un candidat unic la alegerile prezidențiale a fost salutăată și susținută de Partidul Popular European, Partidul Liberal Democrat din Moldova, Partidul Verde Ecologist, Partidul Liberal Reformator, Partidul Popular din Republica Moldova și de alte grupuri de cetățeni din Republica Moldova.

Printre angajamentele asumate de Maia Sandu în cazul în care urma să fie aleasă în calitate de președinte al Republicii Moldova, se regăseau: lupta împotriva corupției, investigarea mai intensă a infracțiunilor financiare, contestarea deciziilor abuzive ale Guvernului și Parlamentului etc.

În primul tur de scrutin Maia Sandu a acumulat 38.71% din voturi, iar în al doilea tur - 47.89%. Delegații la congres au examinat activitatea partidului, au ales conducerea partidului și au schițat prioritățile PAS pentru următoarea perioadă. În calitate de președinte a PAS a fost realesă Maia Sandu iar vicepreședinți ai partidului au fost aleși Dan Perciun, Mihai Popșoi și Liliana Nicolaescu-Onofrei. În calitate de secretar general al partidului a fost reales Igor Grosu. Delegații la congres au adoptat și o Rezoluție unde au fost trasate principalele obiective ale partidului, printre care: pregătirea pentru viitoarele alegeri, consolidarea structurilor de partid, parteneriatul cu partidul Platforma “DA”, demascarea acțiunilor “clanului Plahotniuc-Dodon”, sporirea vizibilității partidului și eforturile de recuperare a miliardului furat și tragerea la răspundere a celor vinovați.

Candidați

Maia Sandu, fost ministru al Educației și Andrei Năstase, fost candidat pentru primăria Municipiului Chișinău sunt principalele persoane politice pe care coaliția le propune pentru alegerile parlamentare.

Partide noi

Alegerile pentru mandatele din legislativ se vor desfășura după noul sistem electoral unul mixt. Astfel, 51 de deputați din cei 101 vor candida pentru Parlament în 51 de circumscripții uninominale din Rep. Moldova (48) și de afară (3), iar alți 50 de deputați vor fi aleși ca și până acum, în baza listelor de partid.

Partidul Liberal și Democrat precum și Partidul Comuniștilor par să fi ieșit din calculele pentru alegerile din 24 Februarie, fie pentru că nu au candidați pe liste și au ales un rol de observator (PLDM) fie pentru că nu vor mai atinge pragurile electorale (PCRM).

Cele 15 formațiuni politice, atât partide cât și alianțe electorale sunt: PDM, Blocul electoral „ACUM Platforma DA și PAS”, PCRM, PSRM, PP Șor, PP Mișcarea Populară Antimafie, PP Partidul Nostru, PNL, PP Voința Poporului, Partidul Regiunilor, PP Democrația Acasă, PP Mișcarea Profesioniștilor Speranța-Nadejda, PP Patria, PP Verde Ecologist, PL.

Un Partid care trebuie menționat este Partidul ȘOR. Deși sondajele îi prezintă sub pragul electoral de intrare în Parlament, marja este foarte mică, astfel încât există totuși posibilitatea ca și acest partid să obțină mandate și poate chiar să fie un jucător important în cadrul calculelor pentru obținerea majorității parlamentare. Președintele acestui partid este Ilan Șor, om de afaceri născut în Israel și actual primar al orașului Orhei. Partidul are o platformă politică de centru-stânga, principalele idei electorale fiind învățământul gratuit pentru toate nivelurile, creșterea ajutoarelor sociale și stimularea fiscală a mediului afacerilor.³⁴

Sondaje

După alegerile municipale din Chișinău, situația preferințelor electorale s-a modificat la nivelul întregii Rep. Moldova, dat fiind faptul ca reprezentării PPDA și PAS au apărut în mod serios în topul preferințelor electoratului.

Un sondaj din luna Septembrie 2018 arăta că doar 4 partide ar obține locuri în noua legislatură acestea fiind Partidul Socialiștilor, Partidul Acțiune și Solidaritate, Partidul Demnitate și Adevăr și Partidul Democrat. Pe larg rezultatele sondajului arată în felul următor: PSRM - 36,6%; PAS - 11,9%; PD - 11,2%; PPDA - 10,6%; PCRM - 2,1%; PN - 1,6%; Partidul ȘOR - 1,2%; Alte partide - 2,1%

Potrivit cercetării, 18% sau aproximativ fiecare a cincea persoană interviuată nu ar ști cu cine să voteze, alte 4% nu ar participa la vot. În cadrul aceluiași sondaj, s-a verificat

³⁴Programul Partidului Șor, disponibil la: <http://partidulsor.md/program.html> accesat în 05.02.2018

și opțiunea generală a cetățenilor față de orientarea externă a Republicii Moldova, rezultatele fiind:

Daca duminica viitoare ar avea loc un referendum și ar trebui de ales între aderarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană sau Uniunea Euroasiatică, Dvs pentru care din acestea ați vota?

Uniunea Euroasiatică – 40,80%

Uniunea Europeană – 37,10%

Niciuna – 6,30%

Nu aș participa la vot – 6,50%

Nu știu/nu răspund – 9,3%.³⁵

Sondajul a fost realizat în luna Septembrie de către Asociația Sociologilor și Demografilor, pe un eșantion național de 1191 de persoane din 77 de localități, cu o marjă de eroare de +/- 3%.

Un sondaj mai recent din luna Ianuarie 2019, prezintă date actualizate cu noile alianțe electorale (PAS și PPDA), relevând că preferințele alegătorilor nu s-au schibat decisiv în legătură cu topul preferințelor, însă au subliniat un număr îngrijorător de respondenți indeciși. Întrebați cu ce partid ar vota dacă duminica viitoare ar avea loc alegeri, 20% din respondenți au nominalizat PSRM, 11,7% au menționat blocul ACUM, iar 9% - PDM. De menționat este că 42,4% din cei intervievați au spus că nu știu pentru cine și-ar da votul sau nu au vrut să răspundă. Iar 11,1% au declarat că nu vor merge la urne.

Totuși, analizând doar rezultatele celor decizi, PSRM ar acumula 42,9% din voturi, blocul ACUM – 25,1%, iar PDM – 19,3%. Partidul Șor nu ar atinge pragul electoral de 6%, acumulând doar 5,8% din voturi.³⁶ Sondajul a fost realizat de Barometrul Opiniei Publice pe un eșantion de 1224 persoane cu vârsta de peste 18 ani, în perioada 19-31 Ianuarie 2019.

³⁵<https://agora.md/stiri/49940/sondaj-asdm-psrm-ar-obține-majoritatea-parlamentară-dacă-duminică-viitoare-ar-avea-loc-alegeri> accesat în data de 01.02.2019

³⁶<https://agora.md/stiri/54233/trei-concurenți-electorali-ar-accede-in-parlament--dacă-duminică-ar-avea-loc-alegeri-bop-2019> accesat în data de 07.02.2019

Situația economică generală

Consultând datele publicate de Ministerul Economiei Și Infrastructurii Republicii Moldova³⁷, se poate vedea că economia Republicii Moldova este echilibrată în această perioadă, în ciuda faptului că nivelul de trai rămâne unul dintre cele mai mici din zona Europeană.³⁸

În anul 2018, PIB-ul Republicii Moldova a crescut cu 4 % ajungând la 139,1 Miliarde de Lei moldovenești. În ianuarie-noiembrie 2018 la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de 52,2 mild.lei (cu 10,7% mai mult față de ianuarie-noiembrie 2017) și cheltuieli – 51,6 mild.lei (mai mult cu 9,7%). Cea mai mare parte din cheltuieli sunt direcționate spre protecția socială, iar cel mai puțin spre protecția mediului. Bugetul public național a înregistrat un excedent de 604,9 mil.lei, comparativ cu 120,7 mil. lei în ianuarie-noiembrie 2017. Atât producțiile din sectorul industrial, cât și din cel agricol au avut o creștere față de anul 2017, creștere foarte mică totuși, cu 4% respectiv 0.2 %.

Gradul de dependență a economiei naționale de exterior este foarte ridicat, precum a fost și în ceilați ani. Balanța de plăți a avut un deficit de 10% în raport cu PIB. Moneda națională rămâne într-o situație dificilă, ea depreciindu-se față de USD, însă potrivit Ministerului Economiei, apreciindu-se față de Euro. Nu în ultimul rând, rata inflației de bază a scăzut cu 2% față de anul 2017, fiind la un nivel de 0.9 %.³⁹ Este de menționat aici, că Republica Moldova s-a confruntat cu o serioasă problemă deflaționistă, situație care s-a temperat în ultimul an.

Situația socio-politică

Tensiunile politice rămân destul de ridicate în Republica Moldova, fiind an electoral ele ieșind la suprafață mai mult decât de obicei. Confruntările politice care au avut la centru, personaje precum Igor Dodon, Vladimir Plahontniuc și personaje politice noi precum Maia Sandu și Andrei Năstase, dovedesc o diversificare a mediului politic din această țară, iar tendința de mutipartidism este în continuare prezentă din punct de vedere electoral.

Înainte de începutul sesiunii parlamentare, președintele Igor Dodon a fost suspendat pentru a 4-a oară de către Curtea Constituțională, lucru care a predispus către o situație politică agitată în perioada ce urma. Suspendarea sa a venit în urma refuzului său repetat de a numi candidaturile propuse de premier în funcțiile de miniștri ai Sănătății și Agriculturii.

³⁷Disponibile la: <https://mei.gov.md/ro/documents-terms/situatia-macroeconomica-note-informative-privind-evolutia-social-economica>

³⁸A se vedea datele privind Republica Moldova disponibile la: <https://www.worlddata.info/cost-of-living.php>

³⁹<https://www.bnm.md/ro/content/rata-inflatiei-0>

În 27 Septembrie 2018, începuse ultima sesiune parlamentară din legislatură, sesiune care s-a dovedit plină de evenimente. Presiunile politice au fost foarte ridicate, mizele fiind multiple: de la Legea notarilor la adăugarea sintagmei de integrare Europeană în Constituția Statului. De departe însă, cel mai important eveniment a fost votarea organizării unui referendum consultativ pentru reducerea numărului de deputați.

Liderul Partidului Democrat Vladimir Plahotniuc a anunțat în data de 13 Noiembrie, că partidul din care face parte va depune diligențele pentru ca anumite puncte promise de ei la congresul din 2016 al Partidului să devină realitate. Acesta se referea la eficientizarea activității Parlamentului Republicii Moldova, printr-o inițiativa care ar reduce numărul de deputați de la 101 la 61. Acesta a mai anunțat că referendumul pentru această modificare ar avea loc, la propunerea deputaților PD, odată cu alegerile parlamentare.

În cadrul ședinței din 30 Noiembrie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a decis cu un număr de 53 de voturi pentru, desfășurarea Referendumului propus de Partidul Democrat în aceeași dată cu Alegerile Generale, în data de 24 Februarie. Acesta ar urma să fie un referendum consultativ cu 2 întrebări. Prima întrebare este în legătura cu reducerea numărului de deputați, potrivit cu propunerea făcută de liderul PDM, însă va mai fi și o a doua întrebare: *„Sunteți pentru ca poporul să poată revoca (demite) deputații din funcție dacă nu își îndeplinesc corespunzător obligațiile sale?”*. Vor exista două opțiuni de alegere – pentru și contra. Hotărârea intră în vigoare la data adoptării și se remite Comisiei Electorale Centrale pentru asigurarea desfășurării referendumului republican consultativ în conformitate cu Codul Electoral.

Și în afara Parlamentului s-au desfășurat anumite evenimente care au avut impact potențial asupra alegerilor. Judecătoria Chisinau anulase un proces-verbal privind constatarea agitației lui Andrei Năstase în ziua alegerilor pentru Municipiul Chișinău a fost anulat, alegeri care s-au desfășurat într-un mod foarte controversat, foarte multă lume încă considerând că s-au produs nereguli uriașe.

Potrivit agenției de presă agora.md, la data de 3 octombrie 2018, redacția postului 10TV a fost concediată după ce a difuzat o știre în care un eurodeputat critică guvernarea de la Chișinău pentru expulzarea a șapte cetățeni turci, profesori la liceul Orizont din capitală, evocând legăturile dintre liderul Partidului Democrat, Vlad Plahotniuc, președintele Igor Dodon și președintele Turciei, Recep Tayyip Erdogan.

Și foștii actori politici au fost implicați într-o serie de scandaluri, cel mai marcant fiind probabil fostul prim-ministru, Vlad Filat, condamnat de infracțiuni financiare repetate. Acesta

a apelat inclusiv la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, susținând că drepturile sale au fost încălcate în cadrul procedurilor de urmărire și probașune.⁴⁰

CAMPANIA ELECTORALĂ

Sloganuri electorale

Partidul Democrat din Moldova - Fapte, nu vorbe!

Platforma electorală DA + PAS – Învingem acum!

Partidul Comuniștilor – Comuniștii la putere – ordine în țară!

Partidul Socialiștilor- Votăm steaua! Votăm Socialiștii! E logic!

Partidul Șor- La voi poate fi ca în Orhei!

La începutul lunii Ianuarie, s-au finalizat listele pentru votanții din Diaspora. Potrivit Comisiei Electorale Centrale erau înregistrați 24.585 de cetățeni, iar secțiile de vot urmau să fie organizate până în data de 19 Ianuarie.

Partidul Liberal (PL) solicită crearea condițiilor pentru diasporă ca aceasta să poată vota fără impedimente la alegerile parlamentare din 24 februarie. Într-o conferință de presă liderul PL, Dorin Chirtoacă, a lansat un apel către toate forțele proeuropene să facă presiuni asupra guvernării ca să permită cetățenilor aflați peste hotare să voteze și cu pașaportul expirat sau cu buletinul de identitate. De asemenea, liderul PL susține că peste hotare este necesar să fie deschise suplimentar cel puțin 50 de secții de votare. Avocatul poporului, Mihail Cotorobai, solicită magistraților Curții Constituționale să examineze în regim de urgență constituționalitatea interzicerii votării, pentru moldovenii din diasporă, în baza buletinelor de identitate și a pașapoartelor expirate. În opinia sa, interdicția este un tratament diferențiat în raport cu cetățenii care votează în țară, care pot vota în baza buletinelor de identitate, inclusiv a celor provizorii. Potrivit lui Mihail Cotorobai acest tratament diferențiat aduce atingere substanței drepturilor electorale ale cetățenilor din diasporă și încalcă dreptul acestora de a alege.⁴¹

Votul Diasporei este recunoscut ca având o miză semnificativă, lucru văzut și în declarațiile candidaților. Și PSRM prin vocea lui Maxim Lebedinschi solicită 100 de secții de votare pentru zona Europei, și 30 în America de Nord. Platforma DA + PAS a solicitat Comisiei Electorale în data de 15 Ianuarie să adopte de urgență o hotărâre prin care să

⁴⁰<http://agora.md/stiri/49819/zdg-avocatul-lui-vlad-filat--despre-cele-doua-plangeri-adresate-la-ctedo>

⁴¹http://alegeri.md/w/%C8%98tiri+despre+alegerile+parlamentare+2019?fbclid=IwAR2py3i9XXe7zMipMAzhM_wL4vV_eP4y1jmSM3YrUwCTB3stc00Pzk-F2BFE

asigure dreptul de vot a 500,000 de cetățeni, care potrivit formațiunii au pașapoartele expirate.

Partidul Comuniștilor a anunțat că membri săi nu se vor exprima public în legătură cu referendumul din 24 Ianuarie decât în cadrul dezbaterilor organizate de IPNA “Teleradio-Moldova”.

Blocul electoral ACUM a depus o contestație la Comisia Electorală Centrală (CEC) prin care acuză PDM de încălcarea legislației electorale. În document se menționează că la 13 ianuarie 2019, în mai multe blocuri de locuit din mun. Chișinău au fost distribuite pliante de felicitare semnate de președintele PDM, Vlad Plahotniuc. Potrivit autorilor contestației, în rapoartele financiare ale Partidului Democrat nu sunt indicate cheltuielile suportate pentru editarea și distribuirea pliantelor menționate.⁴²

Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (BIDDO) a lansat o misiune de observare care va monitoriza alegerile parlamentare din Republica Moldova din 24 februarie. Misiunea va evalua scrutinul din perspectiva respectării angajamentelor în cadrul OSCE, dar și a altor obligații și standarde internaționale pentru alegeri democratice.

PDM a anunțat printr-o postare din 14 Ianuarie, că a depus o contestație împotriva lui Andrei Năstase, care ar fi încălcat Legea electorală postând în repetate rânduri pe platforma Facebook îndemnuri de a ieși la vot, orientate către cetățeni. În opinia PDM, acestea ar constitui mesaje electorale făcute în afara perioadei de campanie.⁴³

Comisia Electorală a respins a respins ca fiind “neîntemeiată” contestația blocului ACUM prin care l-a acuzat pe Președintele țării, Igor Dodon, că ar face campanie electorală pentru Partidul Socialiștilor prin panouri publicitare cu mesajul “Vine timpul nostru”, care ar fi identic cu cel al formațiunii din ziarele sale electorale.

Candidatul ACUM la funcția de deputat în circumscripția nr. 50 - Europa de Vest, Maia Sandu, a anunțat la o conferință de presă că a semnat o cerere de chemare în judecată a Comisiei Electorale Centrale, prin intermediul căreia solicită anularea deciziei cu privire la secțiile de votare peste hotare. Ea a specificat că autoritățile nu au ținut cont de prezența la vot a cetățenilor la alegerile prezidențiale din 2016 și nici de rezultatele înregistrării prealabile, dar au decis să deschidă secții de vot unde nu s-au înregistrat cetățeni sau au fost destul de puțini.⁴⁴

⁴² <https://stiri.md/story/alegeri-2019>

⁴³ rfi.ro

⁴⁴ Ziarul Național

Codul de Conduită a fost semnat de PDM, ACUM și mai mulți reprezentanți ai instituțiilor mass-media, în urma invitației lansate de Comisia Electorală centrală din data de 24 Ianuarie.

PSRM și-a lansat campania electorală în data de 25 ianuarie 2019. În cadrul evenimentului, mai mulți deputați și consilieri locali din partea PSRM au ținut discursuri electorale. La manifestare nu a fost prezent președintele formațiunii, Zinaida Greceanîi.

ACUM, PNL al Republicii Moldova și Partidul Șor, si-au lansat campaniile electorale în data de 26 Ianuarie.

Amnesty International Moldova (AIM) se arată îngrijorată vizavi de “riscul sporit” al încălcării, de către autoritățile statului, partidelor politice și exponenților acestora, a legislației electorale și convențiilor internaționale în domeniul electoral la care Republica Moldova este parte, în contextul alegerilor din 24 februarie 2019. Mai mulți concurenți electorali au raportat inacțiunea Poliției în situații de hărțuire și agresiune din partea unor presupuși simpatizați ai unor oponenți politici, în timp ce realizau acțiuni de campanie electorală. Solicităm organelor competente să cerceteze urgent aceste acuzații și, în cazul în care se adeveresc, să-i atragă la răspundere pe cei vinovați, se arată într-o declarația a AIM.⁴⁵

PSRM, a depus o nouă contestație împotriva ACUM, de data aceasta legată de participarea celor 2 co-lideri ai platformei la o conferință organizată la București. Acuzațiile au fost legate de faptul că se promovează un comportament agitațional și că ar exista riscul ca platforma ACUM să fie finanțată de fundații străine.

Curtea Constituțională (CC) a respins demersul avocatului poporului Mihail Cotorobai, în care s-a cerut ca cetățenii RM, aflați peste hotare, să dețină dreptul de a vota în baza buletinelor de identitate și a pașapoartelor cu termenul de valabilitate expirat. Sesizarea s-a declarat inadmisibilă din motiv că votarea în baza unui pașaport valabil contribuie la prevenirea fraudării votului, prin recunoașterea mai facilă a alegătorului în baza unor acte de identitate cu validitate mai scurtă, datorită fotografiei mai recente a titularului pe care o conțin acestea. De asemenea, magistrații CC au adus un alt argument în acest sens că Perioada dintre scrutine este suficient de mare pentru a le permite cetățenilor care vor să voteze să solicite eliberarea unui pașaport valabil.⁴⁶

Curtea de Apel Chișinău a respins, pe 31 ianuarie, apelul Jurnal TV împotriva deciziei primei instanțe, din 24 ianuarie, care i-a obligat să difuzeze spoturile electorale cu privire la referendumul consultativ al Partidului Democrat din Moldova (PDM). Anterior, PDM a declarat că a acționat postul în judecată, pentru că a refuzat publicarea acestor spoturi. La

⁴⁵ Ziarul Național

⁴⁶ Unimedia

rândul lor, reprezentanții postului TV afirmă că spoturile în cauză conțineau elemente de agitație electorală pro-PDM și nu puteau fi publicate până la începerea campaniei electorale, dar că le va difuza când va începe campania.⁴⁷

PSRM anunță că dacă vor obține majoritatea în parlament va elabora un pachet legislativ menit să protejeze statalitatea și suveranitatea Republicii Moldova. Deputatul Fiodor Gagauz a afirmat că UTA Găgăuzia se declară împotriva unionismului și spune că dacă nu va exista Republica Moldova, nu va exista nici Găgăuzia. Vitalii Evtodiev, candidatul PSRM pe circumscripția uninominală nr. 48, Tiraspol, spune că și cetățenii din regiunea transnistreană se declară împotriva unirii și a unionismului.

Comisia Electorală Centrală (CEC) informează că în perioada 3 - 23 februarie, alegătorii pot verifica corectitudinea întocmirii listelor electorale atât în localurile secțiilor de votare, cât și online, accesând pagina web verifica.cec.md. Conform datelor deținute de CEC, în listele electorale se regăsesc 2,810,303 de alegatori. Alegătorul poate fi înscris numai într-o singură listă electorală și la o singură secție de votare în baza actelor ce atestă domicilierea sa în perimetrul secției de votare respective. Persoana care are domiciliu și reședință valabilă, se înscrie în lista electorală ce corespunde secției de votare în a cărei rază teritorială aceasta își are reședința.⁴⁸

Potrivit primului raport intermediar al Misiunii Internaționale de Observare a Alegerilor ENEMO în Moldova, din primele zile ale campaniei, ENEMO notează cu îngrijorare cazuri de hărțuire, atacuri verbale și fizice împotriva unor candidați și deteriorarea materialelor de campanie. Misiunea de monitorizare a alegerilor mai atrage atenția asupra faptului că mulți candidați nu au fost familiarizați pe deplin cu procedurile de colectare a semnăturilor, iar prevederile legale privind promovarea implicării femeilor în politică sunt imperfecte. ENEMO face referință și la anumite preocupări ce țin de concentrarea mare a presei în mâinile unor companii care au legături strânse cu afacerile și politica.⁴⁹

Îngrădirea accesului în case de cultură pentru întâlniri electorale, fotografierea participanților la întruniri, sunete de la Poliție, folosirea resurselor administrative sau “pomeni” în campanie. În cadrul unei conferințe de presă, reprezentanții Partidului Acțiune și Solidaritate(PAS) au făcut publice aceste încălcări în raport cu candidații blocului “ACUM” în circumscripțiile uninominale Strășeni și Criuleni.⁵⁰

Președinția Republicii Moldova a primit o avertizare din partea CEC deoarece s-a implicat în campanie electoală în urma unei sesizări făcute de Partidul Liberal. În comunicatul CEC se arată: Se atenționează Președinția Republicii Moldova asupra

⁴⁷ stiri.md

⁴⁸ cec.md

⁴⁹ Radio Chișinău

⁵⁰ Ziarul Național

inadmisibilității implicării în campania electorală pentru alegerile din 24 februarie pentru utilizarea resurselor administrative de către PSRM pe seama utilizării imaginilor și atributelor instituției.

Alegătorii care nu vor merge la vot la secțiile la care sunt înscrși conform vizei de reședință nu vor putea vota pe circumscripțiile uninominale. Iar pentru circumscripția națională, dar și pentru referendumul consultativ, alegătorii își vor putea exercita votul în orice localitate din țară, doar dacă vor prezenta un certificate. Potrivit CEC, documentul va fi eliberat la secția de votare din localitatea în care solicitantul își are viza de reședință. Documentele vor fi emise în baza actului de identitate, până în 23 februarie.⁵¹

Guvernul Canadei a informat că legislația canadiană nu permite deschiderea secțiilor de vot a statelor terțe, în afara misiunilor diplomatice, pentru scrutinul electoral din 24 februarie 2019. Decizia respectivă a fost anunțată Ambasadei RM din Canada după adresarea misiunii diplomatice către autoritățile locale de a autoriza deschiderea a 3 secții de votare în conformitate cu hotărârea CEC din 19 ianuarie 2019.⁵²

Curtea de Apel Chișinău a respins ca neîntemeiat demersul Partidului Liberal de a-l exclude pe liderul Partidului Democrat, Vlad Plahotniuc, din cursa electorală. Liberalii au înaintat solicitarea pentru că liderul democraților nu și-ar fi declarat averile și interesele conform legii. Astfel, liberalii au declarat că vor contesta decizia la Curtea Supremă de Justiție.⁵³

CEC a aprobat Regulamentul privind funcționarea Sistemului de înregistrare video în secțiile de votare. Sistemul video va fi utilizat în cadrul alegerilor din 24 februarie 2019 și reprezintă o măsură suplimentară de securizare și asigurare a transparenței procesului de votare, a operațiunilor electorale din ziua alegerilor, inclusiv împotriva eventualelor fraude electorale. CEC reiterează că montarea camerelor video în secțiile de votare nu trebuie să compromită secretul votului. Instalarea și activitatea acestora nu va viza cabinele de vot, listele electorale, nu va afecta intimitatea alegătorilor și datele lor cu caracter personal.⁵⁴

Andrei Năstase, a adresat o scrisoare prim-ministrului României, Viorica Dăncilă, prin care i-a solicitat luarea unei poziții în legătură cu interzicerea alegătorilor Moldoveni de a vota dacă au actele expirate. *Vă cer acest lucru având încredere că parteneriatul extins pe care România îl are cu Republica Moldova conține și operaționalizează inclusiv recomandări ferme în ceea ce privește setul de reguli democratice care stau la baza drepturilor fundamentale ale cetățenilor europeni, inclusiv al celor aspiranți la această calitate, așa cum sunt cetățenii Republicii Moldova.*

⁵¹ trm.md

⁵² MAE Republica Moldova

⁵³ moldova.org

⁵⁴ cec.md

Mai multe secții de votare deschise pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului, municipiul Bender și unele localități ale raionului Căușeni, pentru alegerile parlamentare din 24 februarie, vor fi reamplasate în alte localități, o decizie în acest sens a fost adoptată de Comisia Electorală Centrală. Președinta CEC, Alina Russu, a declarat că modificările sunt propuse după ce Inspectoratul General de Poliție și Biroul pentru Reintegrare au venit cu recomandarea de a reduce numărul secțiilor de votare din zona de securitate și reamplasarea acestora pe teritoriul controlat de autoritățile constituționale ale Republicii Moldova. La scrutinele precedente, autoritățile neconstituționale au blocat prin diverse metode participarea la votare.⁵⁵

În 20 Februarie, Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA) a decis să aplice amenzi unui număr de opt posturi de televiziune pentru încălcarea imparțialității și echilibrului în campania electorală. Posturile Prime TV, Publika TV, Canal 2, Canal 3, Accent TV, NTV Moldova, Orhei TV și Televiziunea Centrală au fost amendate cu câte 5,000 de lei. Posturile de televiziune amendate aparțin sau sunt afiliate liderului PDM, Vlad Plahotniuc, unor entități apropiate Partidului Socialiștilor și primarului mun. Orhei, Ilan Șor. În urma unei plângeri a PDM, a mai fost amendat postul Jurnal TV apropiat opoziției pro-europene.

Liderii blocului electoral ACUM (Partidul Acțiune și Solidaritate /PAS/ și Partidul Platforma Demnitate și Adevăr /PPDA/) afirmă că, în urma mai multor teste, le-au fost depistate cantități exagerate de metale grele în sânge. Iar medicii spun că o astfel de acumulare nu poate fi explicată în mod natural. Aceștia au acuzat că ar fi vizați de un plan de otrăvire prin mai multe substanțe metalice, precum mercurul.

Rezultate alegeri

În seara zilei de 25 Februarie, rezultatele după numărarea tuturor voturilor exprimate au fost anunțate de CEC.

Prezența la vot a fost de 49.22% din numărul total de alegători, cu un număr final de 1.453.013 persoane care au mers la urne, din care 53.18 % femei și 46. 82 % bărbați. Pe grupe de vârstă, prezența la vot a stat în felul următor:

8.50 % din votanți au avut vârste între 18 și 25 de ani;

25.69 % au avut vârste între 26 și 40;

25.63% au avut vârste între 41 și 55;

31.75% între 56 și 70; și

8.43% peste 70 de ani

⁵⁵ noi.md

Rezultatele arată că 4 formațiuni politice au obținut locuri în parlament, însă este vorba despre listele proporționale.

Partidul Socialiștilor au obținut 31.15 % (441236)

ACUM (DA și PAS) au obținut 26.84 % (380180)

Partidul Democrat a obținut 23.62 % (334544)

Iar o surpriză electorală a fost constituită de intrarea partidului Șor în Parlament cu 8.32% (117774), care fiind peste pragul electoral, le-a permis intrarea în legislativ.

Președintele Igor Dodon, a avertizat în urma anunțării rezultatelor, că ia în calcul dizolvarea parlamentului dacă nu va putea să propună o variantă de prim-ministru și nu va fi capabil să ajungă la o concluzie în legătură cu un nou guvern. Această ipoteză prezintă riscul de a se confirma, întrucât niciun partid care a intrat în parlament nu poate forma o majoritate parlamentară de unul singur.

Pe listele proporționale situația mandatelor stă în felul următor: PSRM- 18 Mandate; ACUM- 14 Mandate; PDM- 13 Mandate; PP Șor – 5 Mandate.

Pe listele uninominale, după rezultatele finale date în cursul zilei de 27 Februarie, mandatele s-au repartizat astfel: PSRM – 17 Mandate; PDM- 17 Mandate; ACUM- 12 Mandate; Independenți- 3 Mandate; PP Șor- 2 Mandate.

Având în vedere situația prezentată, configurația finală a noului legislativ arată în felul următor: PSRM- 35 Mandate; PDM- 30 Mandate; ACUM- 26 Mandate; PP Șor- 7 Mandate; Independenți - 3 Mandate.

După cum a avertizat Igor Dodon, realizarea unei coaliții de guvernare este foarte dificilă iar riscul unor alegeri anticipate rămâne prezent chiar și după rezultatul alegerilor uninominale.

Potențialele alianțe parlamentare sunt:

PSRM și PDM care ar însuma 65 de mandate, asigurându-le o majoritate comodă.

ACUM și PDM - 56 mandate, o majoritate mai fragilă. La această alianță s-ar putea alătura ȘOR sau Independenții, însă orientarea lor pro-rusă clară ar putea fi o problemă din punctul de vedere al reprezentărilor ACUM.